

LESNI DELAVEC

Glasilo Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, pol-
oleta 13 Din, četrletno 650 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi
nčunajo po 2, pri trkratni objavi po 1.80 in pri večkratni objavi po 1.40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. —
Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 3.

Ljubljana, dne 1. februarja 1925.

Leto IV.

Krepimo se.

Kaj hočemo? Na to vprašanje velja odgovor, da si hočemo potom naše strokovne organizacije izvojevati in izpopolniti vse one predpogoje, ki so potrebne za izboljšanje naših materijelnih prilik, za našo kulturno povzdigo in sploh za našo pravno in socialno osamosvojitve. Gospodarstvo se brez lesnih delavcev sploh razvijati ne more, ker je brez žive delavčeve sile vsak razvoj izključen. Od nas samih pa je odvisno, kakšno vlogo bomo v tem procesu razvoja igrali, kajti možnosti so dve. Ali se bomo zadržali pasivno in prepustimo vso skrb za nas in našo usodo buržuaziji, v dobri veri na njeno človekoljubnost, ki jo bomo pričakovali zastonj, naj ona sama daje smernice gospodarskemu razvoju in našo delovno silo do skrajnosti eksploataira, ali pa se bomo skušali pravočasno uveljavljati in sicer v toliki meri, da razvoj ne pojde preko nas svojo pot brez našega vpliva in sodelovanja. V prvem slučaju postanemo brezpomembna zaslužena masa, v drugem je možnost dana, da si ob našem soodločevanju ustvarimo takšen položaj in take življenske pogoje, kakršne nam kot ljudem po vsej pravici gredo.

V našem strokovnem pokretu igra glavno, da najglavnejšo vlogo gospodarska, to se pravi finančna moč organizacije. Najidealnejše stremljenje, najboljša volja se razbije ob slabih financah, ob dejstvu gospodarsko slabo podkovane organizacije. Strokovno gibanje v takem slučaju prehaja v puhlo sanjarenje, v nestrpno nezadovoljnost, v resigniranost, sile se razkrajajo, in v splošnem permejduševstvu se organizacija razbije ob pečinah grenke realnosti.

Govoriti o potrebi močne strokovne organizacije se nam zdi odveč. Ta stvar je jasna in razumljiva za vsakega, ki pojmuje sedanji čas, ki pozna delo in naloge strokovnih organizacij. Tudi smo o potrebi in važnosti strokovnih organizacij v „Lesnem delavcu“ že napisali marsikateri članek.

Kdor pa je o eksistenčne nujnosti naše strokovne organizacije prepričan, mora biti istočasno prepričan tudi o tem, da je vsaki strokovni organizaciji treba dati življenske pogoje, to je gospodarsko moč. Strokovna organizacija sloni na samopomoči. Samopomoč je učinkovita predvsem le v popolni solidarnosti vseh članov, pri strogi disciplini in pri široki vzajemni medsebojni podpori.

V časih splošne desorganiziranosti, splošne bede in pomanjkanja, v časih, ko je vztrajnost in volja oslABLJENA in so živci razdrapani, je sicer precej razumljivo, da iščemo in kli-

čemo pomoči predvsem od države. Država, kot organizem skupnosti, bi bila pač prva poklicana, da ščiti in pospešuje tudi koristi delavcev. Ne smemo pa pozabiti, da živimo v buržuazni državi, zato pa tudi kot taka ne bo in ne sme biti edina zaščitnica naših interesov, zlasti ne v vseh ozirih iniciativna zaščitnica. Delavstvo se mora v prvi vrsti krepiti samo. V tem dejstvu je velik kos morale, vzgoje k samozatajevanju, k treznemu in preudarnemu mišljenju, in kar je glavnega, k samozavesti. Samozavest je kras človeka. Samozavesti pa dostikrat materijelno in socialno slabo stoječi človek nima. V boju za obstanek se prerado oživlja zavest odvisnosti. V prvi vrsti torej mora biti naša parola — samopomoč potom strokovne organizacije.

Mnogo naših teženj je tudi takih, ki jih more in mora uresničiti le država. To so predvsem vse panoge socialnega zavarovanja, sanitarne in varstvene naprave v tovarnah, delavnicah in drugih obratih, ureditev delovnega časa, delovne pogodbe, reševanje sporov iz delovnega razmerja, posredovanje dela itd.

Ali bo buržuazna država vse to uvajala in izvajala iz lastnega nagiba? Nikakor! Zato moramo imeti predvsem strokovne organizacije, kojih moč mora biti taka, da bo država primorana upoštevati ter izvajati njih iniciativne predloge in zahteve.

Delokrog našega strokovnega gibanja pa ne sme biti omejen samo na izsiljevanje in kontrolo državnega socialno-političnega udejstvovanja. Rekli smo zgoraj, da morajo strokovne organizacije v prvi vrsti sloneti na načelu samopomoči. Le tedaj bo uspeh popolen. Delokrog samopomoči je izredno širok in bomo o njem spregovorili posebej.

Naše strokovno gibanje potrebuje široke in globoke samoizobrazbe, poglobitve našega teoretičnega in praktičnega znanja. — Sredstva za to so: časopisje, brošure, obiskovanje tečajev, knjižnice, predavanja, razstave, poučni izleti, potovanja itd. Da moremo sodelovati pri državni pomoči za naše pravno in socialno varstvo, je potreben temeljiti študij tuje zakonodaje, raznih strokovnih publikacij, kakor na primer onih od mednarodnega urada dela.

Dobiti moramo svoje popolne teoretične strokovnjake v vseh vprašanjih, ustvariti moramo poklicne, zmožne zagovornike naših teženj.

Vse to pa bo mogoče doseči le z združenimi močmi in dobro fundirano blagajno naše strokovne organizacije. Predvsem pa je treba dela in zopet dela — na polju agitacije in

v naši strokovni organizaciji sami. Zbrati moramo vse širom Slovenije raztresene lesne delavce in privedi jih v naš tabor. Agitacija in pridobivanje novih članov je pri mentaliteti naših lesnih delavcev, osobito po deželi, jako težavno, zaprek je na stotine, toda vse to nas ne sme ustrašiti. Razmere, kakršne so pri nas, zahtevajo visoko razviti čut dolžnosti, prepričanja, samozatajevanja in požrtvovalnosti. Število takih idealno prepričanih in navdušenih sodrugov med slovenskimi lesnimi delavci sicer ni veliko, a kader je tu, ki nam garantira za to, da bo naša stvar napredovala, se razvijala. Gospodarska kriza, brezposelnost in včasih se pojavljajoči malenkostni nespo-razumi v lastnih vrstah, vse to so pojavi prehednega značaja, toda delavski pokret in z njim delavske strokovne organizacije imajo značaj trajnosti, ker bi delavstvo brez tega pokreta in delavskih strokovnih organizacij bilo zgubljeno.

Zato s podvojeno silo na delo vsi oni, ki imajo dobro voljo. —

Nekaj momentov iz politike strokovnih organizacij.

Pod tem naslovom je poznati dr. Sima Markovič priobčil v beogradskem listu „Radniško Jedinstvo“ z dne 18. januarja 1925 zanimiv članek, v katerem razpravlja o razmerju strokovnega pokreta, kakršen je zlasti na jugu naše države. Izvajanja dr. S. Markoviča nas zanimajo posebno zaradi tega, ker kot primer navaja ravno strokovno organizacijo lesnih delavcev v Beogradu.

V uvodu svojega članka omenja, da se strokovni pokret v Jugoslaviji nahaja danes v težki krizi, kar dokazuje najbolj dejstvo, da od več kakor 1.200.000 delavcev v naši državi je v strokovnih organizacijah včlanjenih komaj 50.000, in da še tem manjka medsebojna vez. Žalostna slika! vsikla

dr. S. Markovič. Izmed številnih vzrokov, ki so privodili ta za delavce vsekakor žalostni pojav, navaja le nekatere izmed najvažnejših.

Eden izmed glavnih vzrokov, pravi Markovič, je ta, ker strokovnemu pokretu pri nas manjka sposobnosti voditi svojo lastno, razredno proletarsko politiko. Drugi važni vzrok je, da strokovnemu pokretu manjka moči in lastnih izkušenj. Strukturo strokovnih organizacij so tvorili in tvorijo še danes v največji meri delavci, zaposleni v mali obrti. Mnogo sposobnih članov strokovnih organizacij se osamosvaja in kot taki prehajajo v kroge malih obrtnikov.

Poleg vrzeli, ki na ta način nastajajo v vrstah strokovnih organizacij prihaja še ta neugodna posledica v poštev, da z odhodom sposobnih delavcev v vrste obrtnikov se prenašajo tudi njihova izkustva v nasprotniški tabor. Stare, izkušene funkcionarje se je torej moralo neprestano nadomeščati z mladimi in pogostoma zelo mladimi ljudmi, ki pa o strokovnem pokretu seveda niso imeli nobenega pojma. Za čitanje ti mladi funkcionarji niso imeli časa, in tudi če bi čas bili imeli nišo znali tujih jezikov, da bi črpali iz literature spoznavanje strokovnega pokreta drugih dežel. V svoji najivnosti so se mladi funkcionarji ponavadi prostodušno obračali za nasvete na mlade, neizkušene intelektualce, ki z redkimi izjemami sami niso imeli nobenega pojma o značaju, pomenu in resne važnosti vprašanja strokovnega pokreta in o delavskih težnjah. Nepoznavanju bistva strokovnih organizacij in strokovnega pokreta so tudi odgovarjali njihovi nasveti. Mnogi od teh mladih in neizkušenih intelektualcev so učili delavce vse drugo, samo to ne, kar bi delavcem bilo treba.

Vsakodnevno, mučno in naporno delo, delo za grajenje organizacije ter delo na duhovni poglobitvi in usposabljanju članstva za akcije so mladi intelektualci prezirljivo proglašali za „oportunistično“ in reformistično, zato so tem agilnejše mešali delavcem glave z „visoko politiko“ in „zvenečimi

Delvaska zakonodaja.

Pravilnik o higijenskih (zdravstvenih) in tehničnih varnostnih odredbah v podjetjih.

Drugo poglavje.

Čistota delovnih prostorov.

§ 9.

Čiščenje delovnih prostorov.

Vsi delovni prostori v podjetjih, ki spadajo pod nadzorstvo inspekcije dela, se morajo vzdrževati čisti.

Tla se morajo popolnoma očistiti najmanj enkrat na dan: pred začetkom ali po koncu dela, nikoli pa ne med delovnim časom.

Delovni prostori se morajo vsaj enkrat na teden umiti, bodisi s ščetko, bodisi z mokrimi brisačami, če narava ukoriščanja ali tal temu ne nasprotuje.

Stene in strop se morajo istotako pogostoma čistiti.

Prav tako se morajo stene pobeliti, kadarkoli je treba, namanj pa enkrat na leto.

§ 10.

Podjetja, kjer se vrši delo z organskimi tvarinami.

V prostorih, kjer se predelujejo organske tvarine, ki se kemijski izpreminjajo, ne smejo tla propuščati tekočine ter morajo biti urejena tako, da se tekočina lahko odteka.

Stene teh prostorov morajo biti popleskane z mastno barvo

ali obložene z drugim materialom, ki se da lahko umivati. Stene in tla se morajo večkrat umivati z razkužilno raztopino.

Če je v kraju, kjer je podjetje, vodovod, mora podjetje vodovod uvesti v vse zgoraj navedene prostore.

Odpadki, ki radi gnijejo, se ne smejo nikoli puščati v lokalih, kjer se vrši delo, nego se odpravljajo, kadarkoli nastajajo, razen če ni v lokalih posebnih kovinastih posod, ki se hermetično zapirajo ter izpraznjujejo in umivajo najmanj enkrat na dan.

§ 11.

Atmosfera delovnih prostorov.

Atmosfera delovnih prostorov mora biti zavarovana zoper prah in zrak, ki prihaja iz kanalov za nečistoto, z gnojišč, iz nečistih vodnjakov, stranišč in vseh drugih izvorov nalezljivih bolezni.

V podjetjih, ki izlivajo nečisto vodo ali tekočine v javne ali zasebne kanale, mora biti zveza med kanali in podjetjem opremljena s hidravlično zaporo. Ta se mora očistiti najmanj enkrat na dan.

Dela v vodnjakih, plinovodih, ceveh za odvajanje dima, straniščih in na vseh krajih, ki utegnejo imeti škodljive pline, se smejo opravljati šele, ko se zrak v teh prostorih izčisti z ventilacijo.

§ 12.

Pljuvalniki.

V vseh delavnicah mora biti postavljeno zadostno število pljuvalnikov s tekočinami. Pljuvalnike je treba umivati vsak dan.

parolami". Njihov posel je bil vsekakor sila lahek, kajti veliko lažje je govoriti in svetovati, kakor pa v strokovnih organizacijah faktično tudi delati. Ti intelektualci — pravi dr. S. Markovič dalje — so ponavadi prišli k nam od drugod in so hoteli v naš pokret presaditi in uveljavljati razne nepredelane parole, ki so našim strokovnim organizacijam silno škodovali. Ne sami delavci, tudi njihovi funkcionarji niso bili v stanju, da te parole pojmiyo, tem manj pa da bi jih prebavili. Na ta način so se pri članih strokovnih organizacij in njihovih funkcionarjih glede nazora ter pojmovanja pomena in nalog strokovnega pokreta vstvarjali zmede in zablode. Za takih okoliščin seveda ni prav nič čudnega, da so delavci in njihovi funkcionarji zgubili vsak jasen razgled, ob enem pa tudi postali nesposobni, da pametno in trezno gledajo na stvarno življenje svoje najbližje okolice. Da je strokovni pokret trpel največjo škodo vsled take taktike, je več kot razumljivo.

In sedaj pazno čitajmo, kaj dr. S. Markovič piše dalje.

To, kar navajam, se opaža skoraj pri vseh naših strokovnih organizacijah. Kot najbolj tipičen primer nam pa lahko služi strokovna organizacija lesnih delavcev v Beogradu.

Strokovna organizacija lesnih delavcev v Beogradu in ostali Srbiji je tudi za časa največje reakcije brez najmanjše zgube ohranila vso svojo silo. Leta 1921, ko so mnoge tedanje in današnje strokovne organizacije bile popolnoma na tleh in je njihova aktivnost padla pod ničlo, ali pa niti formirane niso bile, kakor je danes slučaj pri zvezi kovinarjev (komunistični, op. ur.), je bilo delovanje strokovne organizacije lesnih delavcev zelo aktivno in je ta organizacija štela tudi prilično veliko število članov. Izvestno vreme je ta strokovna organizacija imela nameščenca celo dva tajnika. Po Srbiji je imela več podružnic. Številne konference, ki jih je sklicevala, so bile dobro obiskane, žive in aktivne. V svoji pisarni so lesni delavci imeli celo svoj lastni telefon, ki jim je služil zlasti pri posredovanju dela svojim članom. Najjačje sredstvo, ki so ga lesni delavci imeli v rokah, je bila njihova

lastna posredovalnica za delo. Njihova posredovalnica za delo je tako izvršno funcionirala, da delodajalci lesne stroke v Beogradu drugače niso dobili delavcev, kakor preko te posredovalnice.

Skratka, posredovalnica je bila tako razvita, da so o njej vodili posebno knjigovodstvo.

Ali je strokovna organizacija lesnih delavcev v Beogradu od tistihmal v kakršnemkoli oziru kaj napredovala?

Na to vprašanje, ki ga stavi dr. S. Markovič, odgovarja takole:

V kolikor nam je znano, lesni delavci beograjski od leta 1921 ne le da niso napredovali niti za korak, pač pa so na žalost celega strokovnega pokreta stalno nazadovali. Pozicije, ki so tvorile njihovo moč in silo, so domalega skoro vse izgubili. Lastna posredovalnica za delo je zgubljena. Število članov je padlo tako, da je nastala opasnost likvidacije cele organizacije. Finance strokovne organizacije lesnih delavcev beogradskih so skrajno bedne. Prosvetne in agitacijske akcije ni skoro nobene.

Ni dvoma, da je precejšen vzrok na desolatnih razmerah te organizacije reakcija, vendar pa se to stanje, v katerem se nahaja, ne da opravičiti s samo reakcijo. Po našem mnenju so poleg reakcije splošno nesrečo v našem delavskem pokretu v glavnem povzročili gori označeni vzroki. Med lesnimi delavci so se pojavili novi, mladi apostolji, ki so se proglasili za poklicane in kvalifikovane za vse. Ravnaoč se po parolah „visoke politike“ so v svoji domišljavosti proglašali izkušnje ter nazore starih sodrugov na polju politike strokovnih organizacij kot zastarele in kot posledico „socialdemokratske politike“. Vse dotedanje metode dela v strokovnih organizacijah, katerim so se imele te strokovne organizacije zahvaliti za svojo moč in za svoje uspehe, kakor tudi aprobirane izkušnje starih strokovničarjev, so vrgli pod klop in so vsako pozitivno kakor tudi konstruktivno delo v organizaciji začeli zanemarjati. Namesto brige in dela so svojo

§ 13.

Stranišča.

Za vsakih 30 oseb, zaposlenih v podjetju, se mora prirediti eno stranišče.

Stranišča se čistijo enkrat na dan, če niso urejena za vodno izpiranje.

Stranišča se morajo postaviti zunaj prostorov za delo in bivanje ter ne smejo biti v direktni zvezi s temi prostori, če niso urejena za vodno izpiranje.

Tla in stene stranišč morajo biti do višine 1.20 m iz materiala, ki ne propušta tekočine.

Če je stranišče v isti zgradbi, v kateri so delovni prostori, mora biti odvodna kanalizacija v zvezi z zunanjim zrakom po ceveh s premerom najmanj 0.25 m. Te cevi odvajajo pline iz kanalizacije nad streho podjetja.

Stranišča morajo biti zadosti razsvetljena in urejena tako, da onega, ki je v njih, ne zadevajo vremenske neprilike. Razen tega mora imeti vsako stranišče naravno ventilacijo.

V večjih podjetjih, v katerih so zaposlene moške in ženske osebe, morajo biti stranišča porazdeljena in ločena po spolu; ta porazdelitev se mora označiti z napisi.

Pisoarji.

Pri straniščih za moške je treba za vsakih 30 oseb postaviti še en pisoar iz materiala, ki ne propušta tekočine. Pisoar se mora vzdrževati čist.

V krajih, ki imajo vodovod morajo biti stranišča urejena za vodno izpiranje.

§ 14.

Prepoved obedovanja v delovnih prostorih.

Osebam, zaposlenim v podjetju, je prepovedano, obedovati v lokalih, kjer se vrši delo.

To se sme izjemoma dovoliti z vednostjo pristojnega inspektorja dela:

- 1.) če se v podjetju ne uporabljajo strupene tvarine;
- 2.) če se v podjetju ne izločajo strupene izparine in tudi ne prah;
- 3.) če so ostali higijenski pogoji zadovoljivi.

Če se obedovanje v delovnih prostorih ne more dovoliti, a delavci zaradi kratkega opoldanskega odmora ne morejo hoditi kositi v stanovanja ali kantine, mora podjetje ysem delavcem, ki kosijo v podjetju, prirediti jedilnice s potrebnim številom miz in stolov.

Jedilnice se morajo vzdrževati čiste; treba jih je zračiti in pozimi kuriti.

Delavcem se mora dajati možnost, da si v jedilnici udobno ogrevajo jedi in pijače.

§ 15.

Pitna voda.

Podjetja morajo dajati zaposlenim na razpolago dobro pitno vodo, če pa te ni, okrepčevalne pijače iz kuhane vode.

glavno zadačo videli v razsipavanju praznih, puhlih fraz, od katerih organizacija in članstvo nima nobene koristi. Na plečih organizacije, ki zahteva dela in ne praznega besedičenja, uganjajo najpustejšo demagogijo. Vse drugo jim je važnejše, kakor pa interesi in potrebe članov. Prišlo je tako daleč, da se je po zaslugi nezrelih mladeničev vsa strokovna organizacija lesnih delavcev spremenila v koterijo premljevanja osebnih zadev in torišče zópernih preprirov. Na zadnje izraža list dr. S. Markoviča bojazen, da bo vsa organizacija šla rakom žvižgat, ako pojde dalje po tem potu.

Tako glasilo dr. S. Markoviča, ki je kot vodja komunistov presedel dve leti v zaporu v Mitrovici. Vsekakor je to, kar pove „Radničko Jedinstvo“ v brk današnjim samozvancem v strokovni organizaciji lesnih delavcev v Beogradu, zelo hud poper. Nič boljše ni v tem pogledu tudi v drugih pokrajinah. Mi to sicer že davno vemo in smo se tudi po tem ravnali, niso nam pa hoteli verjeti. Za nas lesne delavce v Sloveniji je sodba lista dr. S. Markoviča zelo važna, kajti ona nam potrjuje, da smo imeli prav, ko smo se držali napram „drugovom“ na jugu rezervirano. Ravno ljudje kova, kakor jih slika dr. S. Markovičev list, si še danes prizadevajo, da bi nas vjeli v svoje zanjke, kar pa se jim ne bo posrečilo. Vsebina gori citiranega članka nam jasno kaže, zakaj bi nas po svoje tako radi centralizirali — jima treba para za političku propagandu. Mi pa rabimo naše pare za naše lastne člane.

Neprestano so nas hoteli učiti, neprestano so nam dajali nasvete in se nam vsiljevali, sedaj nam njihov vodja sam pove, da je tam doli vse zanemarjeno, gnjilo in da tamkaj vlada absolutna nesposobnost. Se bodo pač morali popreje strezniti, predno bo mogoče govoriti z njim kako pametno besedo.

Zastoj v lesni industriji.

V narodnem gospodarstvu Jugoslavije zavzema lesna industrija brez dvoma eno izmed najvažnejših mest, posebno

Če ima kraj podjetja vodovod, ga mora podjetje uvesti in to vodo dajati delavcem na razpolago.

Voda, ki se uporablja v delovnih prostorih, bodisi za vlaženje zraka, bodisi za škropljenje in umivanje delavnic, ne sme biti nezdrava.

§ 16.

Umivalniki.

Vsako podjetje mora dajati zaposlenemu delavstvu na razpolago umivalnike, če mogoče, s toplo vodo.

Umivalniki naj bodo po možnosti zunaj delovnih prostorov; biti morajo zadostni, da se iztočasno umiva vsaj ena tretjina delavstva.

Umivalniki so lahko iz pločevine, kamena, porcelana in podobne tvarine. Pri njih mora biti zadosti brisač in mila.

Če so umivalniki v posebnem prostoru, se mora prostor pozimi kuriti.

Večja podjetja morajo imeti ločene umivalnike za moške in za ženske.

§ 17.

Kopalnice.

V večjih podjetjih, v katerih se med delom razvijajo prah, škodljivi plini in tekočine kakor tudi trdna škodljiva telesa, in

kar se tiče izvoza. Kakšno odlično mesto zavzema lesna industrija je najlepše razvidno iz nastopnih števil:

Leta 1920 je znašal izvoz vsega blaga Din 1.380.606.055, od te svote je odpadlo na izvoz lesa in lesnih izdelkov Din 392.074.198, to je 29,6%;

leta 1921 je bilo razmerje Din 2.460.737.562, Din 218 milijonov 430.959 ali 8,8%;

leta 1922 Din 3.691.166.163, Din 660.710.896 odnosno 17,8%;

leta 1923 je končno celotni izvoz znašal Din 8.048.843.930, od tega je na les in lesne izdelke odpadlo Din 1.615.757.398 ali 20%. V vseh štirih letih je Jugoslavija izvozila vsega blaga za Din 15.519.000.000, od tega je na izvoz lesa in lesnih proizvodov odpadla svota Din 2.885.000.000 ali 18,5%.

Statističen izkaz navaja, da je v prvem polletju leta 1924 od celotnega izvoza v vrednosti Din 4.175.000.000 prišlo na izvoz lesa in lesnih izdelkov Din 1.034.332.519, kar znaša 24,7%.

Omeniti je, da v označenih številkah tiče se vrednosti lesa in lesnih izdelkov razne destilacije iz lesa, ki se jih je istotako izvažalo, niso zapopadene.

Po navedbah lesnih industrijcev je lesni industriji Jugoslavije potreben kapital v znesku Din pet milijard, in to samo poslovnega kapitala brez tovarniških naprav in brez gozdnih kompleksov.

V nasprotju z drugimi panogami industrije je lesna industrija po vojni domalega neprestano zaznamovala dobro konjunkturo. Tehnično dokaj razvita in nalazeči se blizu morja in dežel, ki les uvažajo, ji ni bilo težko kljubovati inozemski konkurenci.

Zahvaljujoči se dobri konjunkturi ter prosperiteti je lesna industrija potegnila nase doberšen del domačega kapitala. Zakaj kapital je zapuščal mnoge druge panoge industrije, ki jih je davila inozemska konkurenca in so komaj životarile, ter se je vrgel na les. Tako so neštevilna mala in srednja lesnoindustrijska podjetja rastla kakor gobe po dežju.

vobče v podjetjih, v katerih je delavec posebno izpostavljen nečistosti, morajo dajati lastniki podjetij delavstvu na razpolago kopalnice s pršnimi kopeimi.

V kopalnicah mora biti milo z brisačo in po možnost tudi topla voda.

Inspektorji dela določijo, katera podjetja morajo napraviti kopalnice za svoje delavce.

§ 18.

Garderobe in delovna obleka.

Podjetja morajo dajati delavcem na razpolago omare ali predel v omari, da tam spravljajo obleko in da se v njih obleka varuje kvarnega vpliva vlage, prahu ali škodljivih par.

Omare ali predeli v omari se morajo dati zapirati.

Po možnosti naj ima vsak delavec posebno omaro ali poseben predel v omari.

Velika podjetja morajo imeti posebne oddelke, kjer se preoblačijo delavci, ločene po spolu.

Delovna obleka.

V podjetjih, kjer vpliva delo posebno kvarno na obleko zaposlenega delavca, mora dajati podjetje delavcem, zaposlenim pri teh opravilih, na razpolago posebno delovno obleko. Inspektor dela določi v vsakem posameznem primeru, kdaj mora delodajalec nabaviti delovno obleko in obutev in v kolikem obsegu.

V krogih domačega kapitala je zavladovalo veselje nad zlatim klasjem, ki je zorelo v lesni industriji. Za veseljem pa se je pojavil maček, kajti izkazalo se je, da je domači kapital v svoji grabežljivosti zašel predaleč in da vsled svoje šibkosti ne more ovladati situacije.

In kakor v vodi požirajo velike ribe male, tako sedaj tudi neštevilnim malim podjetjem preti opasna konkurenca s strani velikih in tehnično dovršenih, modernih lesnoindustrijskih obratov.

Lesna industrija osobito v Sloveniji in Bosni je vedno trpela vsled neurejenega prometa in pomanjkanju železniških voz. Prometna mizerija je nemalo pripomogla k temu, da so se sicer polagoma, toda tem uspešneje pojavili inozemski konkurenti na tržiščih, ki jih je obvladovala Jugoslavija. Res je, da je zlata doba naše lesne industrije sicer minula, vendar pa navzlic temu o kaki pravi krizi v lesni industriji pri nas nikakor ne more biti govora. V pogledu surovin je lesna industrija v Jugoslaviji v zelo ugodnem položaju, in tudi kar se tiče tehnične opreme lahko rečemo, da je velik del lesnoindustrijskih obratov relativno na višku popolnosti. Zato je izključeno, da bi inozemska lesna industrija mogla postati konkurenčno tako jaka, da bi bila v stanu našo izriniti iz internacionalnih tržišč.

Po trenutno nastali krizi bo Slovenija s svojimi številnimi malimi in srednjimi lesnoindustrijskimi obrati vsekakor prizadeta najboljše. Vedeti je namreč treba, da se v krizi nahajajo ravno mali in srednji obrati, kojih poslovno glavnico tvori v dobršni meri izposojeni, dragi bančni kapital, ali pa so ob ustanovitvi računali na javen kredit Narodne banke. Velika lesnoindustrijska podjetja niso toliko prizadeta, ker so v manjši meri navezana na bančni kapital ali pa sploh ne. V slučaju potrebe velikim lesnoindustrijskim podjetjem ni težko pomagati si z veliko cenejšim inozemskim kapitalom.

*

Čim so se pojavili znaki zastoja v lesni industriji so lesni industriji zagnali velik krič in vrišč, ter napeli vse sile, da dano situacijo čim izdatneje izkoristijo — zase. Uspeh njihove akcije je bila anketa v ministrstvu za šume in rudnike, katera se je vršila dne 12. in 13. januarja 1925 in ki se je pečala z vprašanjem, kako priti v okom zastoj v lesni industriji. Na enketi so se navajali vzroki kreditne in prometne naravi. Nadalje se je navajalo kot vzrok previsoke prevozne tarife na železnicah, carinske razmere in previsoki davki, in kakor je to pri lesnih industrijah pač za pričakovati so navajali kot vzrok tudi visoka socialnopolitična bremena!

V resolucijah, ki so jih zbrani lesni industriji predlagali in sprejeli, zahtevajo cenen kredit od Narodne banke, boljši promet in cenejše prevozne tarife, izvestno carinsko zaščito, znižanje davkov in zmanjšanje socialno-političnih obveznosti.

Enketi je prisostvovala vlada po ministrstvu za šume in rudnike z velikim svojim aparatom tako, da je zadobila nekaj uradni značaj, čeprav so bili na njej zastopani samo industriji. Ostale zainteresirane gospodarske skupine in delavstvo se je enostavno prezrlo. Anketa je dokazala, da industriji v naši državi imajo na vlado velik, direkten vpliv in da ji ukazujejo, kakšna naj bo gospodarska, finančna in socialna politika. Da taka politika ne more biti drugačna kakor enostranska, v interesu delodajalcev in na škodo vseh ostalih zainteresiranih slojev, je pač jasno.

Proti takemu postopanju vlade, ki se na tako očiten način vdinjava v službo delodajalcev, ni drugzega na mestu, kakor skrajni odpor.

Glede socialne politike je ta famozna anketa sklenila resolucijo nastopne vsebine:

Današnji zakon o zavarovanju delavcev, kakršen je, ne odgovarja niti interesom industrijcev, niti interesom delavcev samih.

Brezpogojno je vsled tega potrebno, da se ta zakon nadomesti z drugim, ki bo odgovarjal prilikam in potrebam, pri čemur je polagati važnost zlasti na to, da se celotna administracija poceni. Ker pa bo nadomestitev sedanjega zakona o zavarovanju delavcev zahtevala dalje časa, se z ozirom na današnjo finančno krizo prosi, da se takoj izvrši vsaj sledeče:

1. Da minister za socialno politiko zniža prispevek za zavarovanje delavcev zoper nezgode na 4% zavarovalnega zaslužka. Izkušnje prejšnjih let tozadevno dokazujejo, da višjih prispevkov ni treba.

2. Da minister za socialno politiko nadomesti sedanjo tabelo o stopnjah nevarnosti z drugo, ki naj bo sestavljena na podlagi rezultatov z druge polovice pretečenega leta.

3. Da minister za socialno politiko zniža prispevke za zavarovanje delavcev za slučaj bolezni na 5%, ker višji prispevki na podlagi rezultatov prejšnjih let in pri šteditvi pri upravi ter pri zidanju novih poslopij niso potrebni.

4. Ker osemurni delovni čas v veliki meri zadeva vso lesno industrijo, in tehnično delo na žagah ni zvezano s posebnim fizičnim naporom in ker osemurni delovni čas strahovito ovira izkoriščanje celotne kapacitete žag, se prosi, da se delovni čas na žagah podaljša najmanj na deset ur dnevno ob plači faktičnih delovnih ur brez posebnih doplačil. To je posebno važno zaradi tega, ker je v konkurenčnih državah (Romunija, Francija, Rusija) deseturni delovni čas že uveden in je s tem moč konkurence znatno ojačena napram naši industriji, ki ni nič manj moderna od konkurenčne.

5. Pri ministrstvu za socialno politiko in pri ministrstvu ver je treba izposlovati, da se točno fiksira število praznikov v letu, ob katerih delo počiva, ker s praznovanjem neobveznih praznikov trpi industrija veliko škodo, trpe pa škodo tudi delavci.

K tej resoluciji je škoda zgubljati kako besedo. Njena tedenca je jasna kot beli dan. Najpreje hočejo gospodje lesni industriji delavsko zavarovanje pošteno zrahljati, da bi se ga pozneje kot nepotrebnega balasta popolnoma otresli, pa ne morda v namenu, da bi potem zvišali plačo delavcem, temveč da prispevke, ki jih sedaj morajo plačevati, sami pobasajo.

Ako kje, se lesni delavci na tem primeru lahko nauče, kako se je treba boriti za svoje interese. Posnemati je torej v tem pogledu delodajalce. Sicer pa postopanje lesnih industrijcev na kričeč način pozivlje lesne delavce — organizirajte se!

Iz internacionalne strokovnih organizacij.

Norveška. Federacija delavskih strokovnih organizacij (Strokovna komisija) na Norveškem je ravnokar obelodanila svoje poročilo za leto 1923, iz katerega je posneti:

Število članov strokovnih organizacij združenih v Federaciji je od 31. decembra 1922 do 31. decembra 1923 od 83.640 poskočilo na 85.539. Združenih je bilo dne 31. decembra 1923 v Federaciji 29 strokovnih organizacij. Dohodki v Federaciji združenih strokovnih organizacij so znašali 9,083.576

norveških kron. Stavkovni sklad poleg tega znaša 644.853 norveških kron.

Tekom poročilnega leta je bilo izvršenih 223 tarifnih pokretov, na katerih je bilo udeleženih 69.150 delavcev. Završili so se ti pokreti mirnim potom. Nadaljnih 121 mezdnih pokretov je bilo zvezanih s stavkami. Vseh stavkovnih dni je znašalo 681.394.

Na stavkah je bilo udeleženih 23.023 delavcev.

Nadalje je tekom leta 1923 bilo zaključenih 275 novih kolektivnih mezdnih ugovorov, veljajočih za 81.196 delavcev. Končno je za 40.557 delavcev bilo 77 kolektivnih mezdnih pogodb podaljšanih.

Gospodarstvo.

Po lanskega leta živahnem izvozu lesa se sedaj obeta skoraj splošen zastoj. Silen porast dinarja je izvoz občutno zavrnil in je na svetovnem trgu konkurenčna zmožnost našega lesa opasno omajana. V kolikor se še izvažajo, se to godi še na stare sklepe ali pa radi prisilnih prodaj. Do novih sklepov pride le malo, ker se italijanski kupci nočejo sprijazniti, da bi jih napravili v dinarjih, na sklepe v lirah pa se naša izvozna lesna trgovina spuščati ne more, ker ni samo dinar porastel nego tudi lira stalno pada, vsled česar je kalkulacija silno otežkočena in je možno sklepati le v dinarjih. Italija, ki je bila največja naša stalna odjemalka, se je radi tega od nas obrnila in je začela zopet z nakupom z Avstriji, ki jo je pa tudi sprejela z dvigom cen, ojuščena vsled naše mizerije in vsled pičlih razpoložljivih zalog. Letošnja zima, ki je bila tudi v Avstriji brez snega, občutno otežuje spravlanje okroglega lesa na žage in je vsled tega moralo več žag obratovanje ustaviti. Druge pa zopet so morale ustaviti obratovanje vsled pomanjkanja vode.

Že pred otvoritvijo spomladanske kampanje je tudi Romunija stopila na plan z znatno povišanimi cenami, in tudi Rusija, ki je v to prisiljena vsled visokih režijskih stroškov, povzročenih vsled reorganizacije zanemarjenih podjetij, obljubljuje isto. — Raditega je upati, da se bodo cene, ko bo nastopilo povpraševanje in ko se bo spomladanska sezona popolnoma razmahnila, izravnale.

Tržne cene živeža v Mariboru z dne 15. januarja.

Cene se razumejo v dinarjih.

Meso: 1 kg govejega mesa I. 25 do 27.50, II. 22 do 24, III. 15 do 20, vampov 10 do 12, pljuč 8 do 12.

Teletina: 1 kg teletine I. 25 do 30, II. 21 do 24, jetra 25, pljuča 20 do 25.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 18.75 do 35, salo 30 do 39, pljuča 10 do 12, jetra 18 do 20, slanina sveža 32.50 do 35, papricirana 35 do 41, prekajena 35 do 41, mast 36 do 37.50, prekajeno meso 35 do 38, šunke 38 do 48.

Drobnica: 1 kg koštrunovega mesa 20. Klobase: 1 kg krakovskih 45, debrecinskih 38 do 42, brunšviških 25 do 30, pariških 32 do 33, posebnih 32 do 33, hrenovk 38, kranjskih 43, 1 komad prekajenih 4 do 9, 1 kg mesenega sira 33 do 35.

Perutnina: 1 piščanec majhen 15 do 32.50 večji 35 do 42.50, kokoš 68 do 85, raca 35 do 42.50, gos 80 do 100, purani 65 do 150, zajec domač majhen 12.50 do 30, večji 35 do 50.

Špecerijsko blago: 1 kg kava I. 70 do 80, II. 45 do 60, pražene kave I. 80 do 100, II. 50 do 75, 1 kg soli 3.50 do 4, testenin 11 do 20, sladkorja v prahu 18, v kristalu 15.50, v

kockah 17.50, škroba pšeničnega 18, riževega 25 do 30, riža 7 do 15, 1 liter namiznega olja 25 do 30, bučnega 25, 1 kg mila 18 do 19.

Mleko, maslo, sir, jajca, z dne 23. januarja. 1 liter mleka 3 do 3.50, smetana 12 do 15, surovo maslo 48 do 52, masla kuhanega 50 do 56, ementalskega sira 125 do 150, polementalskega 68 do 80, trapistovskega 30 do 35, grojskega 40, tilsitskega 40, parmezana 140 do 150, 1 kos sirčka 5 do 10, 1 jajce 1.25 do 2.

Mlevski izdelki z dne 16. januarja. 1 kg pšenične moke „0“ 7.50, „2“ 7, „5“ 6.50, „6“ 6, „7“ 5, prosene kaše 7, ješprenja 7 do 8, otrobi 2.50, koruzna moka 4, zdrob 4.50 do 6, pšeničnega 8, ajdova moka „1“ 8, „2“ 7, 1 liter kaše 7.

Iz podjetij in tovarn.

Zbelovo. Dne 17. januarja je reducirala naša tovarna Drava svoj obrat. Pri tem je bilo odpuščenih 22 delavcev. Med njimi je nekaj rodbinskih očetov, ki so brez vsakega premoženja in so vrženi sredi zime na cesto. Delavstvo je pokazalo na lep način svojo solidarnost s prizadetimi in je stavilo preko svoje organizacije in Delavske zbornice na ravnateljstvo predlog, naj se delovni čas tako reducira, da bodo delali vsi delavci sorazmerno skrajšano. Ravnateljstvo pa je ta predlog odklonilo, če tudi bi ga pri primerni dobri volji lahko sprejelo.

Ne bomo zapisali, kar nam sili pri tem pod pero, ko vidimo, kako se postopa z delavstvom ob uri gospodarske krize. Ne bomo, ker še vedno upamo, da bo podjetje uvidelo, da so človeško življenje in kruha preseči otročiči vendarle nekaj drugega kakor mrtve premoženjske postavke, s katerimi se po mili volji razpolaga.

Če pa bi ne uvidelo, potem naj ve: Tako se dosegajo ravno nasprotni uspehi, kot jih hoče doseči podjetje. Ob uri trpljenja nas bo morda manj, a vsak izmed tistih, ki ostane, bo vreden desetih in vseh po tovarni zapostavljenih prinašalcev resničnih in neresničnih storij.

JOSIP ROŽNIK.

Dne 21. januarja 1925 je bil na Viču pri Ljubljani pokopan mizar sodrug Josip Rožnik.

Rožnik je bil rojen leta 1874 na Dobrovi pri Ljubljani in je na dan svojega pogreba završil ravno 50. leto svoje starosti. Sodrug Rožnik, ki je popreje delal pri Kranjski stavbeni družbi, je bil ob sklonu svojega življenja proletarski mučenik v pravem pomenu besede, kajti bolezen, ki je v sedanjih družbi usojena delavcem, zlasti pa lesnim, jetika, ga je mučila cela tri leta. Dolgo je kljuboval, a končno je vendarle moral plačati neizprosni smrti svoj tribut v dobi, ko pripadniki imovitih slojev pravzaprav šele uživajo mirno in brezskrbno življenje. —

Številni sodrugi lesni delavci so spremili sod. Rožnika k večnemu počitku.

Tako pada list za listom.

Naj mu bo zemljica lahka!

Iz tajništva.

Večkrat se je že pripetilo, da se je v posameznih podružnicah Osrednjega društva lesnih delavcev izplačalo potno podporo lesnim ali drugim delavcem, ki niso imeli nobene pravice do nje. To se pa pod nobenim pogojem dogajati ne sme. Oni potujoči lesni delavci, ki iščejo potno podporo, se morajo izkazati s svojo člansko knjižico, iz katere mora biti razvidno, da je že eno leto član in da s svojimi prispevki ni v zaostanku. Poleg tega se vsakdo mora izkazati s pravilno izpostavljeno potno legitimacijo. Šele potem, ko sta oba dokumenta v redu, ima prizadeti potujoči lesni delavec pravico do potne podpore. Ako ima potujoči n. pr. samo člansko knjižico, ne pa tudi potno legitimacijo, tedaj pravico do potne podpore nima. Ravnotako nima oni potujoči nobene pravice do potne podpore, ki se izkaže samo s potno legitimacijo brez članske knjižice.

Sodrug blagajniki se morajo strogo ravnati po veljavnem pravilniku o prispevkih in podporah z dne 1. oktobra 1924. Osebito je v sedanjem času občutne brezposelnosti strogo paziti na to, da se naša strokovna organizacija — Osrednje društvo lesnih delavcev — ne zlorablja in po neopravičenih potujočih ne izrablja. Sodrug blagajniki naj ne nasedajo navedbam raznih izgovorov. Kdor popreje ni vedel, da je njegova dolžnost biti član svoje strokovne organizacije, ta naj pač sam sebi pripiše, če ostaja v času potrebe brez podpore.

Skratka, potna podpora se sme izplačevati samo članom strokovne organizacije lesnih delavcev, ki imajo potno legitimacijo in člansko knjižico v redu, in nikomur drugemu.

Vestnik organizacij.

Podružnica lesnih delavcev v Mariboru bo imela svoj redni letni občni zbor dne 15. februarja t. l. v Ljudskem domu, Ruška cesta št. 7.

Dnevni red:

1.) Poročilo: a) Načelstva, b) tajnika, c) blagajnika in d) nadzorstva.

2.) Volitev novega odbora.

3.) Raznoterosti.

Zborovanje se počne ob 9 uri zjutraj.

Dolžnost vseh sodrugov je, da se zbora točno in zanesljivo udeleže. Odbor.

V Črni se je dne 11. januarja 1925 v gostilni g. Krulca vršil društven shod lesnih delavcev. Posebno dobro shod ni bil obiskan. Zdi se, da v najbolj kritičnih momentih, kadar je sloga in čvrsta strokovna organizacija našim lesnim delavcem najbolj potrebna, preradi zapadajo brezbriznosti, misleč, da je to edini lek zoper krizo in mizerijo.

O položaju, ki je nastal za lesne delavce kakor za vso ostalo delavstvo, je poročal s. Bradeško iz Ljubljane. Pri tem je opozarjal navzoče, da sedanji čas krize ni čas za obešanje glave, kajti podjetniki izrabljajo vsako priliko in se na račun delavcev okoriščajo. Odpuščanje delavcev je takorekoč na dnevnem redu in tudi reducirati plače so že začeli, navzlic temu, da s porastom dinarja paralelno rastejo tudi življenske potrebe. In ako gospoda vidi, da je delavstvo raztepeno in malodušno, tem več poguma ima, da ga še bolj pritisne ob zid. Indiferentno, za nič brigajoče se delavstvo daje delodajalcem naravnost potuho. Baš sedaj, v dobi najtežje preizkušnje, bi se lesni delavci morali zavedati, da je naša stro-

kovna organizacija bolj potrebna kot kedaj. Lesni delavci Mežiške doline naj nikar ne pozabljajo, da je zgubiti lahko, pridobivati pa težko. Kadar čutimo pritisk od strani naših delodajalcev je to znamenje za nas, da mora v naši strokovni organizaciji vladati največji red, disciplina in solidarnost. Že zavest, da poedinec ne pomeni ničesar, bi morala biti ona gonilna sila, ki nas navaža na agitacijo in pridobivanje novih članov za ojačanje svoje strokovne organizacije, kateri je v javnem življenju prisojena ena izmed največjih in najvažnejših nalog.

Beleške.

Podružnica lesnih delavcev v Mitrovici je kakor posnemamo po „Radničkih Novinah“ prešla v „Savez Drvodjelskih Radnika Jugoslavije“ s sedežem v Zagrebu, ki se nahaja v sklopu „Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije“.

Očividno so se sodrug lesni delavci v Mitrovici naveličali komunistične gonje v „Savezu Drvodjelskih Radnika Jugoslavije“ v Ljubljani, kojega pravila oblasti nikjer ne priznavajo.

Uradni list št. 5 z dne 20. januarja 1925 razglša, da je veljavnost uredb, ki so bile razglašene v „Službenih Novinah“ št. 239 z dne 18. oktobra 1924, in sicer: *naredba o delovnem času v obrtnih podjetjih, uredba o delovnem času v trgovinskih podjetjih in uredba o odpiranju in zapiranju obratov, odložena*. Z drugimi besedami povedano minister za socialno politiko vse tri uredbe preklicuje.

V svojem preklicu pravi minister za socialno politiko M. S. Gjuričič, da bo v sporazumu z merodajnimi korporacijami svoječasno izdal druge tozadevne uredbe.

Zakaj je minister za socialno politiko gori navedene uredbe razveljavil, ni težko uganiti. Belgrajski trgovci imajo namreč to „čedno“ navado, da imajo ob 10. uri zvečer odnosno po noči, še vedno odprte trgovine, in tudi v obrti ni nič boljše. In ker tem krogom ni ugajalo uvajanje reda, se je minister očividno moral udati pritisku, ki je prihajal s te strani.

Kandidati Socialistične stranke Jugoslavije za volitve v narodno skupščino so in sicer: *Za ljubljansko volilno okrožje* je nosilec liste Melhior Čobal, zasebni nameščenec v Zagorju.

Sreski kandidati in njih namestniki:

Za volilni srez Črnomelj: Ferdinand Oberster, mali posestnik v Novi gori; namestnik Jože Golmajer, strokovni tajnik v Ljubljani.

Za volilni srez Kamnik: kandidat Jožef Knez, kovač v Srednjih Gameljnih; namestnik Ferdo Debeljak, trgovec v Spodnjih Gameljnih.

Za volilni srez Kočevje: kandidat Alojzij Rebič, kolar v Dolgi vasi pri Kočevju; namestnik Avgust Schley, strugar v Ljubljani.

Za volilni srez Kranj: kandidat Hinko Snoj, tvorniški delovodja v Trziču; namestnik Ivan Božič, posestnik v Vikrah.

Za volilni srez Krško: kandidat Josip Tomc, zasebni nameščenec v Ljubljani; namestnik Franc Leskovar, usnjar v Radečah.

Za volilni srez Litija: kandidat Jurij Arh, strokovni tajnik v Zagorju; namestnik Franc Dolinšek, strojnik v Zagorju.

Za volilni srez Ljubljana — okolico: kandidat Pavel Škerlj, ključavničar na Glincah; namestnik Franc Svetek, urednik v Mostah.

Za volilni srez Logatec: kandidat Ivan Krašovec, mali posestnik v Hribarjevem, Nova vas; namestnik Karel Meršek, mali posestnik v Ravniku.

Za volilni srez Novo mesto: kandidat Ferdinand Oberster, mali posestnik v Novi gori; namestnik Jože Golmajer, strokovni tajnik v Ljubljani.

Za volilni srez Radovljico: kandidat Franc Čebašek, delavec v Mojstrani; namestnik Vinčo Vrankar, livar v Ljubljani.

Za mariborsko volilno okrožje nosilec liste dr. Milan Korun, odvetnik v Ljubljani.

Sreski kandidati in njih namestniki:

Za volilni srez Brežice: kandidat Franc Warletz, posestnik v Brežicah; namestnik Ivan Molan, mali posestnik v Bojsnem.

Za volilni srez Celje: kandidat Franjo Koren, pek v Celju; namestnik Matevž Omladič, mali posestnik v Šmartnem ob Paki.

Za volilni srez Dolnja Lendava: kandidat Janez Gumilar, krojač v Gornji Lendavi; namestnik Valentin Komavli, uradnik v Murski Soboti.

Za volilni srez Konjice: kandidat Ludovik Flor, mizar v Kotu pri Oplotnici; namestnik Martin Plankar, strojnik v Celju.

Za volilni srez Laško: kandidat Ivan Krušič, strugar na Lokah pri Trbovljah; namestnik Luka Juh, kovinar v Guštanju.

Za volilni srez Ljutomer: kandidat Franc Belič, usnjar v Ljutomeru; namestnik Andrej Močnik, tipograf v Mariboru.

Za volilni srez Maribor desni breg: kandidat Josip Petejan, uradnik v Mariboru; namestnik Andrej Bahun, železničar v Mariboru.

Za volilni srez Maribor levi breg: kandidat Josip Petejan, uradnik v Mariboru; namestnik Andrej Bahun, železničar v Mariboru.

Za volilni srez Mozirje: kandidat Franjo Koren, pek v Celju; namestnik Matevž Omladič, mali posestnik v Šmartnem ob Paki.

Za volilni srez Murska Sobota: kandidat Janez Gumilar, krojač v Gornji Lendavi; namestnik Valentin Komavli, uradnik v Murski Soboti.

Za volilni srez Ormož: kandidat Ivan Šegula, železničar v Ptuj; namestnik Matevž Schmidt, usnjarski delavec na Bregu pri Ptuj.

Za volilni srez Prevalje: kandidat Ivan Krušič, strugar na Lokah pri Trbovljah; namestnik Luka Juh, kovinar v Guštanju.

Za volilni srez Ptuj: kandidat Ivan Šegula, železničar v Ptuj; namestnik Matevž Schmidt, usnjarski delavec na Bregu pri Ptuj.

Za volilni srez Slovenj gradec: kandidat Anton Tanc, uradnik v Slovenj gradu; namestnik Ferdinand Valenčak I, rudar v Velenju.

Za volilni srez Šmarje: kandidat Franc Warletz, posestnik v Brežicah; namestnik Ivan Molan, mali posestnik v Bojsnem.

Za mesto Ljubljana je kandidat dr. Ljudevit Perič, odvetnik v Ljubljani, in njegov namestnik Rado Čelešnik, uradnik v Vodmatu.

Zapomnimo si. Predsednik Zveze industrijcev v Zagrebu g. S. D. Aleksander je v dunajski „Neue Freie Presse“ priobčil članek o položaju naše industrije, v katerem med drugim izrecno tudi povdarja, da *porast dinarja živil ni pocenil in tako se ne more poceniti tudi produkcijskih stroškov*. Kaj na to poreko gospodje lesni industrijci, ki se pri vsaki priliki izgovarjajo na porast dinarja in pod pretvezo porasta dinarja reducirajo delavske plače! Mi sicer neprestano trdimo, da porast

dinarja nima nikakega vpliva na cene živil in da spričo porasta dinarja cene živežu še celo rastejo, gospodje pa so imeli gluha ušesa. Ali bodo sedaj verjeli, ko je isto priznal sam predsednik zagrebške Zveze industrijcev?

Žaga zgorela. Dne 18. januarja t. l. je v Zgornji Bistrici pri Limbušu nad Mariborom ponoči izbruhnil požar na Kobijevi žagi, ki je pogorela do tal. Gorelo je ves pondeljek in so šele proti večeru s težavo požar udušili. Zgoreli so tudi velike zaloge lesa, ki je bilo nakopičeno na žagi. Škoda je velikanska. Kako je požar nastal, se ne da dognati.

Razno.

Zabava tistih, ki imajo samo zgubo. „Jutro“ z dne 27. januarja 1925 v svojem poročilu o trgovskem plesu, ki se je vršil dne 24. januarja 1925 v Ljubljani, pravi med drugim:

„Merkurjev Trgovski ples se je vršil v bogato okrašeni unionski dvorani in je zbral vso ljubljansko družbo s predstavniki državnih in vojaških oblasti na čelu. Zlasti za damski svet je bil ples prireditel posebnosti mikavosti, saj je predstavljal pravcato modno revijo, ki je delala čast okusu Ljubljank in spretnosti naših modnih ateljejev.“

Da se je tudi šampaniziralo, o tem poročilo seveda nič ne omenja.

Neprestano tarnanje naših trgovcev, kakor vidimo, vsekakor ni v skladu s takimi sijajnimi prireditvami.

Zadružništvo v Čehoslovaški. Po statističnih podatkih je bilo na koncu leta 1923 v Čehoslovaški 7776 zadrug, napram 7704 na koncu leta 1921. Od zadrug na koncu leta 1923 je bilo: poljedelskih 3374, obrtnih 1600, konzumnih 1391, gradbenih in stanovanjskih 1331, raznih konzumnih 18, splošnih 53. Zadružnih zvez je bilo 34. Aktiva zadrug so znašala 31. decembra 1923 2534 milijonov Kč.

Olajšanje izvoza našega lesa v Italijo. Izvoz lesa iz Slovenije in Hrvaške, ki gre preko Postojne v smeri Trsta, je bil v zadnjem času otežkočen radi visokih železniških tarif. Zato so zainteresirani zahtevali na pristojnem mestu znižanje. To znižanje je odobreno s strani naše in italijanske vlade ter bo železniška tarifa za prevoz lesa znižana za 30 odstotkov na naših in italijanskih železnicah.

Svetovna proizvodnja železa in jekla. Prvič izza leta 1921 je nazadovala svetovna proizvodnja sirovega železa v letu 1921, kar se ponaša predvsem na produkcijo Zedinjenih držav, ki je padla skoro za 50 odstotkov. Precejšen padec produkcije zaznamuje tudi sirovo jeklo. Po „Iron Trade Review“ se je proizvedlo na svetu sirovega železa (v tisočih ton): 74.630 v letu 1924; 66.471 v letu 1923; 51.938 v letu 1922 in 77.182 v letu 1921. Sirovega jekla se je proizvedlo (v tisočih ton): 73.575 v letu 1924; 75.096 v letu 1923; 63.098 v letu 1922 in 75.019 v letu 1921.

Stavka v angleški kraljevi palači. Radi stavke tehničnega osebja v vseh državnih poslopijih v Londonu je ostala v sredo tudi kraljeva palača brez razsvetljave in kurjave. Stavka je nastala radi tega, ker je neki delavec izstopil iz strokovne organizacije. Sedaj je sicer izjavil, da je pripravljen zopet vstopiti, a ga je izvrševalni odbor strokovnih organizacij odklonil.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani, Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.